

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Олександр ГОЛОВКО

_____ 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

вид дисципліни: за вибором

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022/2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ 30” серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д.е.н., проф., професор кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Архієреєв С.І. доцент Кондратенко Н.Д.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

Ірина ДЕРІД

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Міжнародні відносини та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми (керівник проектної групи) «Міжнародні відносини та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» є вибірковою навчальною дисципліною циклу професійної та практичної підготовки студентів. Складена відповідно до освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини та регіональні студії»

підготовки бакалаврів

спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» є з'ясування економічного становища громадян суспільства, можливість аналізувати численні економічні процеси, явища, здатності приймати, раціональні рішення у практичному житті, визначати механізм поведінки людей в процесі виробництва, розподілу, обміну і споживання матеріальних благ і послуг. Важливою складовою мети навчальної дисципліни є формування у майбутніх бакалаврів цілісного світогляду, навичок економічного мислення на підставі розгляду основних теорій і концепцій мікро- та макроекономічному рівнях.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знанням

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК15. Уміння виявляти та вирішувати проблеми.

ЗК18. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті.

СК2. Здатність розуміти міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2- й	-й
Семестр	
3-й	-й
Лекції	
16 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32	
Лабораторні заняття	
	год.
Самостійна робота	
42 год.	год.
Індивідуальні завдання	
Не передбачено	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

РН 09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.

РН 15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції.

Зародження та виникнення економічних знань. Етапи історичного розвитку економічної теорії. Основні напрямки зарубіжної економічної науки: меркантилізм, фізіократи, класична школа, маржиналізм, утопічний соціалізм, марксизм, неокласичні ідеї, кейнсіанство, неокейнсіанство, посткейнсіанство, монетаризм, інституціоналізм. Теоретичні дослідження українських економістів.

Предмет економічної теорії та її складові. Повсякденний та науковий погляд на економіку. Економічні явища та економічні відносини. Економічні категорії. Місце та роль людини в економічному житті. Економічні інтереси - рушійна сила соціально-економічного розвитку. Три основні питання економіки. Економічні потреби. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб. Економічні закони та їх об'єктивний характер. Економічні суперечності.

Методи дослідження економічної теорії. Функції економічної теорії. Економічна теорія в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Основні напрямки формування економічного мислення в умовах переходу до ринку.

Тема 2. Суспільне виробництво.

Зміст та структура суспільного виробництва. Роль виробництва в розвитку суспільства. Види суспільного виробництва. Відтворення та його типи. Фактори виробництва та їх поєднання. Виробнича функція. Закон спадної граничної продуктивності. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору. Крива виробничих можливостей. Ефективність виробництва та її показники.

Натуральне господарство та його характеристика. Натуральний продукт. Умови виникнення товарного господарства та його загальна характеристика. Види товарного виробництва. Товар та його властивості. Теорії вартості товару (трудова, факторів виробництва, граничної корисності, попиту та пропозиції та ін.).

Виникнення, суть та функції грошей. Еволюція грошей. Теорія грошей та грошового обігу. Система економічних законів товарного виробництва. Закон вартості та його роль в розвитку товарного виробництва.

Тема 3. Власність та її економічна роль.

Поняття «інститути» та їх функції в економічному житті. Економічний та юридичний зміст власності. Право власності.

Інституційна структура економіки. Особливості становлення інституціонального середовища України.

Індивідуальна власність як вихідна ланка відносин власності. Принципи формування власності. Домінуючий об'єкт власності.

Приватизація в Україні. Реформування земельних відносин. Приватизація підприємств і

організацій.

Тема 4. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи.

Економічні системи та їх класифікація. Еволюція економічних систем як форм господарювання. Типи, види та моделі економічних систем.

Порівняльний аналіз економічних систем у теоріях індустріально-економічного розвитку. Постіндустріальне суспільство як концепція і реальність.

Перехідна економіка. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Трансформація економічної системи в Україні.

Тема 5. Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей.

Цілі та результати суспільного відтворення. Благо. Товар, його властивості: вартість, споживча вартість та корисність, мінова вартість. Теорія вартості: класичний, граничний та неокласичний підходи. Товарне виробництво в сучасних умовах. Вільні та господарські товари. Класифікація господарських товарів. Специфіка послуги як результату нематеріального виробництва. Сутність та походження грошей. Форми та функції грошей. Ліквідність. Еволюція функцій грошей. Грошовий оборот. Закон грошового обігу за тлумаченням К. Маркса та І. Фішера. Головний принцип організації грошового обігу. Сутність грошової системи. Системи металевого та паперового обігу. Біметалізм та монометалізм. Структура грошової системи. Сутність та економічна роль кредиту. Принципи та етапи кредитування. Товарний і грошовий кредит. Комерційний кредит, вексель. Класифікація видів кредиту за різними ознаками.

Тема 6. Попит і пропозиція в ринковій економіці.

Попит і пропозиція як основні важелі ринкового механізму. Попит і закон попиту. Графічне, табличне та аналітичне зображення попиту. Графіки індивідуального та ринкового попиту. Закон попиту. Виключення з дії закону попиту.

Попит і величина (обсяг) попиту. Цінові і нецінові детермінанти попиту.

Пропозиція і закон пропозиції. Графічне, табличне та аналітичне зображення пропозиції. Графіки індивідуальної та ринкової пропозиції. Закон пропозиції.

Попит і величина (обсяг) пропозиції. Цінові і нецінові детермінанти пропозиції.

Кон'юнктура ринку. Взаємодія попиту і пропозиції. Поняття ринкової рівноваги, рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва.

Дефіцит та надлишок виробництва.

Види ринкової рівноваги. Павутиноподібна модель досягнення рівноваги.

Зміни рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва під впливом різних чинників на взаємозалежних ринках.

Еластичність попиту, фактори, які на неї впливають. Види еластичності попиту: за ціною, за доходом, перехресна еластичність. Дугова та точкова еластичність. Формула еластичності попиту. Зв'язок еластичності попиту й валового доходу.

Еластичність пропозиції, фактори, що на неї впливають. Еластичність за власною ціною блага та за цінами факторів виробництва. Дугова та точкова еластичність пропозиції. Формула еластичності пропозиції. Практичне значення теорії еластичності.

Тема 7. Підприємництво. Фірма.

Сутність та функції підприємництва. Види підприємництва. Основні напрямки розвитку різноманітних форм підприємницької діяльності в Україні. Підприємець - основна фігура економічного прогресу.

Умови виникнення та діяльності підприємств в умовах ринку. Поняття підприємства (фірми, корпорації). Організаційно-правові форми підприємств в ринковій економіці. Розміри підприємств. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Форми організації господарювання на мікрорівні.

Основні види ринкової стратегії та тактики фірми. Головні цілі та задачі управління фірмою. Суб'єкти та об'єкти управління. Методи управління. Сучасний менеджмент та його

функції. Бізнес-план.

Маркетинг. Об'єкти маркетингових досліджень. Товарна, цінова, комунікаційна та збутова політика фірми. Проблеми розвитку підприємств в Україні.

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.

Витрати, їх сутність та структура. Загальна характеристика витрат та їх класифікація. Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Поняття альтернативних витрат. Зовнішні (бухгалтерські) та внутрішні витрати.

Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Закон спадної продуктивності (віддачі) змінного фактору виробництва. Постійні, змінні, загальні витрати, їх графічне зображення. Середні витрати: сутність, формули, графічне зображення. Граничні витрати.

Практичне значення валових, постійних, середніх та граничних витрат для підприємця.

Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Криві довгострокових витрат. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства.

Тема 9. Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.

Ознаки й умови існування ринку досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Графічне зображення попиту фірми, середнього, граничного і сукупного доходу.

Визначення поведінки фірми в короткостроковому періоді. Правило максимізації прибутку і мінімізації збитків: два способи визначення. Поведінка підприємства за умов зміни ринкової ситуації.

Пропозиція фірми у короткостроковому періоді, її зв'язок з кривими витрат, графік галузевої пропозиції. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважного обсягу та рівноважної ціни.

Поведінка фірми у довгостроковому періоді. Крива ринкової пропозиції на тривалому інтервалі та її можливі конфігурації в галузях з постійними, зростаючими, спадними витратами.

Довгострокова рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Характерні риси ринку чистої монополії. Бар'єри для вступу в галузь: економічні, адміністративні та правові. Основні види монополії. Монополія і монопольна влада.

Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Правила максимізації прибутку і мінімізації збитків.

Пропозиція монополіста і особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова дискримінація: поняття, умови та види.

Рівновага фірми монополіста в довгостроковому періоді. Досягнення і утримання ринкової влади в довгостроковому періоді.

Економічні наслідки монополізації галузі. Порівняльний аналіз конкурентного і монопольного ринків.

Регульована монополія. Необхідність державного регулювання монополії. Антимоніпольна політика. Антимоніпольне законодавство України.

Олігополістична модель ринку. Основні ознаки олігополістичного ринку. Некооперативна і кооперативна поведінка олігополістів. Олігополія з погляду теорії ігор. "Дилема ув'язнених" – приклад некооперативної гри з ненульовою сумою. Цінові війни. Модель Курно: договірна й конкурентна рівновага.

Аналіз ламаної лінії попиту. Негнучкість цін. Картельні союзи. Таємні змови. Лідерство в цінах. Ціноутворення за принципом "витрати плюс".

Ефективність та соціально – економічні наслідки олігополії.

Модель ринку монополістичної конкуренції, її характеристика. Диференціація виробів: форми, позитивні наслідки та загрози. Нецінова конкуренція, її види та наслідки для виробників та споживачів.

Крива попиту фірми. Динаміка прибутковості фірми в короткостроковому і довгостроковому періодах. Визначення оптимального обсягу продажу та цінова політика. Умови досягнення і підтримки беззбитковості у довгостроковому періоді.

Порівняльна характеристика ефективності ринку монополістичної конкуренції та інших типів ринку.

Тема 10. Ринок ресурсів і факторні доходи.

Попит на товари та попит на ресурси. Попит на ресурси як похідний. Правило використання ресурсів. Попит на ресурси в умовах досконалої та недосконалої конкуренції. Фактори, які впливають на попит на ресурси. Еластичність попиту на ресурс. Оптимальне співвідношення ресурсів. Правило найменших витрат. Правило максимізації прибутку.

Праця як ресурс, як фактор виробництва. Характеристика досконалого конкурентного ринку праці. Граничний вигравш виробника від найманої праці.

Попит окремого робітника на працю. Галузевий попит на працю.

Пропозиція праці для окремого робітника. Ринкова пропозиція послуг праці. Рівновага на ринку праці.

Попит монополії на працю і монополія на рівновагу. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості.

Двостороння монополія і визначення реального рівня заробітної плати. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили. Дискримінація на ринках робочої сили.

Капітал як ресурс тривалого використання. Форми капіталу. Рух капіталу та його фонди. Попит та пропозиція капіталу. Поняття процентної ставки, її види. Вплив процентної ставки на короткострокові інвестиційні проекти підприємців. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді.

Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Земля як фактор виробництва. Ринок землі. Попит та пропозиція землі. Економічна і земельна рента. Ціна землі як капіталізована рента.

Підприємницькі здібності, їх характеристика як фактора виробництва. Нормальний прибуток і підприємець. Концепції прибутку. Основні функції та види прибутку.

3. Структура навчальної дисципліни

Номери та найменування тем модулів	Всього годин	Розподіл навчального часу за видами занять		
		лекції	практичні семінарські	самостійна робота
Тема 1 Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції.	9	1	3	5
Тема 2 Суспільне виробництво.	9	2	3	4
Тема 3 Власність та її економічна роль.	9	1	3	5
Тема 4 Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи.	9	2	3	4

Тема 5 Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей.	9	2	3	4
Тема 6 Попит і пропозиція в ринковій економіці.	9	2	4	3
Тема 7 Підприємництво. Фірма.	9	2	3	4
Тема 8 Витрати виробництва і прибуток.	9	1	4	4
Тема 9 Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.	9	2	3	4
Тема 10 Ринок ресурсів і факторні доходи.	9	1	3	5
Всього годин:	90	16	32	42

4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції.	3
2	Суспільне виробництво.	3
3	Власність та її економічна роль.	3
4	Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи.	3
5	Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей.	3
6	Попит і пропозиція в ринковій економіці.	4
7	Підприємництво. Фірма.	3
8	Витрати виробництва і прибуток.	4
9	Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.	3
10	Ринок ресурсів і факторні доходи.	3
Разом		32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	<p>1. <u>Схематично відобразити</u> теоретичні дослідження українських вчених-економістів протягом усього історичного розвитку економічної теорії.</p> <p>2. <u>Визначте</u> основні напрямки сучасних економічних досліджень в Україні.</p> <p>3. <u>Розкрийте зв'язок</u> між економічною теорією та економічною політикою.</p> <p>4. <u>Напишіть есе</u> на теми: «Значення економічної теорії в житті студента» або «Чи може людина у сучасному світі прожити без економічних знань та вмій?»</p>	5
2	<p>1. <u>Визначте</u>, які фактори виробництва Ви будете використовувати при наданні освітніх послуг з напряму вашої спеціалізації.</p> <p>2. <u>Розв'яжіть задачу</u>: Молодий вчитель отримав у спадок земельну ділянку в сільській місцевості і вирішує: здавати її в оренду чи самому зайнятися фермерством. У школі, де він працює, він заробляє 2000 грн. на місяць. Якщо він надасть ділянку в оренду місцевим фермерам, він отримуватиме щомісячно 1000 грн. Якщо сам почне вирощувати на ділянці овочі, то отримає дохід у розмірі 30000 грн. на рік, але витрати на добрива, насіння і техніку становитимуть 7000 грн. на рік. Крім того</p>	4

	<p>йому доведеться звільнитися з роботи. Яке рішення йому прийняти?</p> <p>3. <u>Виконайте завдання з побудови кривої виробничих можливостей:</u> Три подруги, Віра, Надія та Любов, організували підприємство з надання освітніх послуг щодо написання наукових робіт та індивідуальних занять з учнями. За місяць Віра може написати 15 робіт або провести 60 занять, Надійка – 20 робіт або 80 занять, Любов – 17 робіт або 68 занять. При цьому передбачається, що наукова робота має лише одного укладача. Побудуйте криву виробничих можливостей підприємства, створеного дівчатами. Поміркуйте, чи зможуть вони за місяць написати 50 наукових робіт та провести 100 занять? Поясніть свою відповідь.</p> <p>5. <u>Вирішіть задачу на знаходження основних показників ефективності виробництва.</u> Фірма «Rending» за тиждень здійснює переклад 600 сторінок. Середня вартість перекладу однієї сторінки становить 50 грн. На фірмі працює 5 перекладачів. Після покращення умов роботи перекладачів продуктивність їхньої праці збільшилася на 10%. Розрахуйте, переклад скількох сторінок стала виконувати фірма за місяць та яка рентабельність такої діяльності, якщо відомо, що загальні витрати фірми після нововведень становили 90 тис. грн. на місяць.</p>	
3	<p>1. <u>Визначте</u> основні економічні об'єкти, які на вашу думку, повинні обов'язково знаходитися у державній власності.</p> <p>2. <u>Розкрийте</u> особливості процесу приватизації в Україні за останні 20 років.</p> <p>3. <u>Охарактеризуйте</u> особливості сучасного етапу трансформації економічної системи в Україні.</p> <p>4. <u>Складіть таблицю</u> «Переваги та недоліки економічних систем суспільства».</p> <p>5. <u>Указані нижче ознаки віднесіть до певного типу економічної системи:</u> 1) Роль держави – контролююча і адміністративна. 2) Інтереси покупця визначають дії виробника. 3) Забезпечення державою соціальних гарантій для населення. 4) Переважання у виробництві ручної праці. 5) Гарантуються державою і практично поширені усі види власності. 6) Економічна свобода вибору і дій. 7) Часткова автоматизація регулювання економіки. 8) Виробництво орієнтується на традиції і досвід минулих поколінь. 9) Централізм у розподілі доходів. 10) Гарантія економічної та політичної стабільності. 11) Часткова економічна свобода вибору. 12) Приватна власність на ресурси і засоби виробництва. 13) Наявний «чорний ринок». 14) Фіксується уповільнення технічного прогресу. 15) Зміна форм власності та механізму управління. Наведіть приклади держав, для яких притаманна одна із визначених економічних систем.</p>	5
4	<p>1. <u>Визначте</u> організації, що складають ринкову інфраструктуру та розкрийте роль цих організацій в розвитку ринкових процесів.</p> <p>2. <u>Охарактеризуйте</u> ринок освітніх послуг з різних аспектів. Проаналізуйте особливості взаємовідносин між цим ринком та ринком праці в Україні.</p> <p>3. <u>Поміркуйте</u>, який би механізм ціноутворення на власну продукцію Ви би застосовували, якщо б діяли в умовах: а) монополії; б) олігополії; в) монополістичної конкуренції; г) чистої (досконалої) конкуренції?</p> <p>4. <u>Вирішіть задачі на дисконтування, амортизаційних відрахувань, знаходження реальної заробітної плати, земельної ренти та ціни землі.</u> А. Ви плануєте через 3 роки купити новий автомобіль, ціна якого буде 12000 \$. Річна ставка банківського відсотку за валютними операціями становить 7 %. Яку суму грошей Вам необхідно покласти сьогодні в банк, щоб через 3 роки купити новий автомобіль? В. Собівартість об'єкта при придбанні дорівнювала 245 тис. грн., на його капітальний ремонт передбачено 20 тис. грн.. очікувані витрати на його ліквідацію визначені у сумі 2 тис. грн., а вартість запасних частин, отриманих при його розбиранні склала 23 тис. грн. Строк служби об'єкта 6 років. Визначите: а) щомісячну суму амортизації; б) річну норму амортизації.</p>	4

	<p>С. Номінальна заробітна плата викладача у 2015 році зросла з 3500 грн. у січні до 4650 грн. у грудні. Інфляція у 2015 році склала 43,3%. Як змінилася реальна заробітна плата викладача у 2015 році?</p> <p>Фермер, який вклав у орендовану ділянку землі 100 тис. грн., отримав 15% прибутку. Після реалізації отриманого врожаю, він одержав 45 тис. грн.. Визначте розмір ренти. За яку суму господар погодиться продати фермеру землю, якщо банківська процентна ставка дорівнює 17 %?</p>																																							
5	<p><u>1. Побудуйте криві попиту та пропозиції та вкажіть нецінові фактори, що впливають на зміни попиту або пропозиції.</u></p> <p>А. За даними таблиці побудуйте криві попиту та пропозиції на ринку новорічних гірлянд:</p> <table border="1" data-bbox="256 539 1283 663"> <tr> <td>Ціна гірлянд, грн</td> <td>10</td> <td>20</td> <td>30</td> <td>40</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Попит на гірлянди, шт.</td> <td>90</td> <td>70</td> <td>50</td> <td>30</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Пропозиція гірлянд, шт</td> <td>20</td> <td>35</td> <td>50</td> <td>65</td> <td>80</td> </tr> </table> <p>Дайте відповіді на питання:</p> <p>а) Як зміниться попит на цьому ринку, якщо скоро Новий рік? Зміни відобразить графічно.</p> <p>б) Як зміниться пропозиція на ринку новорічних гірлянд, якщо запроваджені нові технології їх виробництва. Зміни відобразить графічно.</p> <p>в) Як зміниться рівноважна ціна у вищезазначених (п.п. а та б) ситуаціях.</p> <p>г) Що буде спостерігатися на ринку, коли новорічні гірлянди будуть продаватися за ціною 15 грн. та 39 грн.?</p> <p>В. Припустимо, що попит на шпильки для волосся наведено у вигляді рівняння $D = 138 - 9 \cdot p$, а пропозиція: $S = 40 + 5 \cdot p$. Визначити:</p> <p>а) рівноважну ціну і рівноважну кількість шпильок на ринку аналітично.</p> <p>б) відобразить графічно вихідні криві попиту та пропозиції, та зміни, що відбудуться, якщо модними будуть короткі зачіски.</p> <p>Чи є бажання п'ятирічних дівчаток придбати шпильки для волосся виразником ринкового попиту?</p> <p>С. Визначить графічно зміни попиту та пропозиції під впливом нецінових факторів, та їхній вплив на рівноважну ціну та рівноважну кількість. Вкажіть неціновий фактор.</p> <p>А. Ринок соусу для суші. Умова: Суші подорожчали.</p> <p>Б. Ринок ліків. Умова: Великий виробник фармацевтичної продукції збанкрутував.</p> <p>В. Ринок машинобудування. Умова: Ціна на метал знизилась на 10%.</p> <p>Г. Ринок канцелярських виробів. Умова: Наближається 1 вересня.</p> <p><u>2. Вирішіть задачу на знаходження еластичності попиту за ціною.</u></p> <p>У таблиці представлені дані попиту на товар за рік:</p> <table border="1" data-bbox="256 1541 1283 1619"> <tr> <td>Обсяг попиту, шт.</td> <td>0</td> <td>3</td> <td>6</td> <td>9</td> <td>12</td> <td>15</td> <td>18</td> <td>22</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>Ціна, тис. грн.</td> <td>20</td> <td>18</td> <td>16</td> <td>14</td> <td>12</td> <td>10</td> <td>8</td> <td>6</td> <td>5</td> </tr> </table> <p>Розрахуйте: А) коефіцієнт цінової еластичності попиту. Б) Виясніть при яких цінах попит еластичний, нееластичний, одиничної еластичності. В) Розрахуйте суму виручки при кожній ціні. Г) Яким чином впливає зміна ціни на товар на величину виручки при еластичному попиті? Д) При якому значенні коефіцієнта цінової еластичності попиту величина виручки буде максимальною?</p>	Ціна гірлянд, грн	10	20	30	40	50	Попит на гірлянди, шт.	90	70	50	30	10	Пропозиція гірлянд, шт	20	35	50	65	80	Обсяг попиту, шт.	0	3	6	9	12	15	18	22	25	Ціна, тис. грн.	20	18	16	14	12	10	8	6	5	4
Ціна гірлянд, грн	10	20	30	40	50																																			
Попит на гірлянди, шт.	90	70	50	30	10																																			
Пропозиція гірлянд, шт	20	35	50	65	80																																			
Обсяг попиту, шт.	0	3	6	9	12	15	18	22	25																															
Ціна, тис. грн.	20	18	16	14	12	10	8	6	5																															

6	<p>1. Розв'яжіть задачі:</p> <p>А. Економченко має невелику ремонтну майстерню. Він має одного помічника і платить йому 36 тис. грн. на рік. Щорічна оренда приміщення складає 5 тис. грн., на сировину витрачається 120 тис. грн. Чоловік інвестував в устаткування власні заощадження в розмірі 96 тис. грн., які могли б йому принести 12 % річних за умови вкладення їх у банк. Свої підприємницькі здібності Економченко оцінює в 74 тис. грн. на рік. Загальна сума оплати наданих послуг за рік склала 960 тис. грн.</p> <p>1) Визначте розмір бухгалтерського, економічного і чистого прибутку, якщо податкові платежі складають 30% доходу.</p> <p>2) Визначте фактори, що впливають на максимізацію прибутку на ринку освітніх послуг, перекладача, редактора, або ринку сільськогосподарської продукції. Які методи ціноутворення доречно застосовувати на кожному з них, якщо ви тільки входите на даний ринок?</p> <p>3) Чи згодні Ви з твердженням, що для визначення оптимального рівня споживання необхідно враховувати показники загальної корисності та цін товарів. Свою відповідь обґрунтуйте.</p> <p>В. Оксані доручили купити фрукти для родини на 100 гривень. Знаючи правило максимізації корисності, скільки і яких фруктів повинна купити Оксана, якщо яблука коштують 15 грн/кг., а банани 25 грн/кг. Дані про загальну корисність записані в таблиці. Визначити, при придбанні якого набору товарів Оксана максимізує свою корисність?</p> <table border="1" data-bbox="304 904 1355 1171"> <thead> <tr> <th rowspan="2">кг</th> <th colspan="3">Яблука</th> <th colspan="3">Банани</th> </tr> <tr> <th>TU</th> <th>MU</th> <th>MU/P_{яб.}</th> <th>TU</th> <th>MU</th> <th>MU/P_{сл.}</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0,5</td> <td>4</td> <td></td> <td></td> <td>9</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>8</td> <td></td> <td></td> <td>15</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>12</td> <td></td> <td></td> <td>20</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>15</td> <td></td> <td></td> <td>23</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>16</td> <td></td> <td></td> <td>24</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>С. Студент вирішує проблему, як використати кишенькові гроші: придбати смачну їжу або розважитися. Батьки дають йому на тиждень 288 грн. Ціна за одиницю продукту харчування становить 24 гривні, за одну розвагу 36 гривень. Дані про криву байдужості наведені в таблиці. Побудуйте криву байдужості та бюджетну лінію за наведеними даними. Покажіть графічно точку оптимального вибору студента. Скільки розваг та їжі він може собі дозволити?</p> <table border="1" data-bbox="496 1391 1161 1581"> <thead> <tr> <th>Альтернатива</th> <th>Їжа</th> <th>Розваги</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A</td> <td>8</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>6</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>4</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>2</td> <td>10</td> </tr> </tbody> </table> <p>Д. Бухгалтер фірми загубив звіти про діяльність фірми і зміг згадати тільки дані, що наведені в таблиці. Відновіть усі дані й визначте обсяг випуску продукції, що приносить фірмі максимум прибутку, якщо ціна товару дорівнює 70 грн.</p> <table border="1" data-bbox="252 1693 1385 1960"> <thead> <tr> <th>Q</th> <th>FC</th> <th>VC</th> <th>TC</th> <th>AFC</th> <th>AVC</th> <th>ATC</th> <th>MC</th> <th>TR</th> <th>Прибуток</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>10</td> <td></td> <td>400</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>20</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>60</td> <td></td> <td>20</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>30</td> <td></td> <td></td> <td>1500</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>40</td> <td></td> <td>1000</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>50</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>14</td> <td></td> <td>40</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	кг	Яблука			Банани			TU	MU	MU/P _{яб.}	TU	MU	MU/P _{сл.}	0,5	4			9			1	8			15			2	12			20			4	15			23			6	16			24			Альтернатива	Їжа	Розваги	A	8	3	B	6	4	C	4	6	D	2	10	Q	FC	VC	TC	AFC	AVC	ATC	MC	TR	Прибуток	0										10		400								20					60		20			30			1500							40		1000								50				14		40				3
кг	Яблука			Банани																																																																																																																																			
	TU	MU	MU/P _{яб.}	TU	MU	MU/P _{сл.}																																																																																																																																	
0,5	4			9																																																																																																																																			
1	8			15																																																																																																																																			
2	12			20																																																																																																																																			
4	15			23																																																																																																																																			
6	16			24																																																																																																																																			
Альтернатива	Їжа	Розваги																																																																																																																																					
A	8	3																																																																																																																																					
B	6	4																																																																																																																																					
C	4	6																																																																																																																																					
D	2	10																																																																																																																																					
Q	FC	VC	TC	AFC	AVC	ATC	MC	TR	Прибуток																																																																																																																														
0																																																																																																																																							
10		400																																																																																																																																					
20					60		20																																																																																																																																
30			1500																																																																																																																																				
40		1000																																																																																																																																					
50				14		40																																																																																																																																	
7	<p>1. Проаналізуйте, які організаційно-правові форми підприємств найбільш поширені в певних видах підприємництва та у вашому регіоні.</p>	4																																																																																																																																					

	2. <u>Розробіть</u> бізнес-проект з певного виду діяльності, яким би ви могли або хотіли займатися після закінчення університету.	
8	<p>1. <u>Вирішіть задачі на знаходження основних макроекономічних показників.</u></p> <p>А. Населення України у 2014 році складало 42,9 млн. чол., реальний ВВП – 1587 млрд. грн. За рік реальний ВВП впав на 3 %, а кількість населення складала 42,8 млн. осіб. Як змінився показник ВВП на душу населення?</p> <p>В. Підрахуйте ВВП, ЧВП та НД використовуючи наступні дані, у млрд. \$:</p> <p>Експорт – 2200 Амортизація – 1300 Заробітна плата – 4500 Державні витрати – 2800 Рента – 500 Непрямі податки – 1600 Валові приватні інвестиції – 1800 Трансфертні платежі – 2300 Відсотки на капітал – 900 Доход від приватної власності – 200 Витрати споживачів – 6500 Імпорт – 3300 Податок на прибуток фірм – 400 Нерозподілений прибуток фірм – 600</p> <p>2. <u>Поясніть</u>, яких заходів щодо соціального захисту населення у сучасних умовах вживає уряд України.</p>	4
9	<p>1. <u>До кожного наведеного визначення доберіть відповідний термін або поняття</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ринок, на якому кілька фірм реалізують стандартизовані або диференційовані товари, а контроль над цінами обмежений взаємозалежністю фірм. 2. Здійснення поступового зниження цін з метою усунення конкурентів з олігополістичного ринку. 3. Об'єднання фірм, що узгоджують свої рішення щодо цін та обсягів продукції так, наче вони злилися в чисту монополію. 4. Домовленість про ціни, розподіл ринків та інші обмеження конкуренції в олігополії. 5. Неофіційний метод встановлення ціни на вироблений товар, коли одна фірма змінює ціну, а інші фірми невдовзі роблять те ж. 6. Крива попиту, заснована на припущенні, що конкуруючі фірми приєднуються до рішення про зниження цін і не підтримують рішення про їх підвищення. 7. Олігополія, за якої фірми виробляють диференційований продукт. 8. Ринок, на якому багато фірм продають диференційований продукт і мають можливість у деяких межах контролювати ринкову ціну. 9. Засоби конкурентної боротьби, застосовувані у сфері диференціації продукту, реклами та стимулювання збуту. 10. Якість продукції, обслуговування покупця, територіальне розміщення торговельних пунктів тощо. <p><i>Терміни та поняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> а) способи диференціації продукту; д) монополістична конкуренція; б) нецінова конкуренція; е) цінова війна; в) ламана крива попиту; є) олігополія; г) цінове лідерство; ж) диференційована олігополія; з) картель; з) таємна змова. 	4
10	<p>1. <u>До кожного наведеного визначення доберіть відповідний термін або поняття</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміна загального обсягу витрат фірми, коли вона використовує додаткову одиницю ресурсу. 2. Приріст загальних витрат на використання ресурсу, коли фірма використовує його додаткову одиницю. 	5

	<p>3. Додатковий продукт, виготовлений у разі використання додаткової одиниці ресурсу.</p> <p>4. Вплив на кількість ресурсу, здійснюваний зміною його ціни за умови, що фірма не змінить обсяг випуску.</p> <p>5. Ціна за використання землі та інших природних ресурсів, пропозиція яких є стала.</p> <p>6. Заробітна плата у грошовому еквіваленті.</p> <p>7. Заходи, вжиті для підвищення якості праці робітників шляхом підвищення їх кваліфікації та розвитку здібностей.</p> <p>8. Практика профспілки, націлена на обмеження пропозиції робочої сили шляхом недопущення вступу до неї нових членів з метою збільшення заробітної плати робітників, які уже є члени профспілки.</p> <p>9. Групи робітників, які не конкурують між собою, тому що кваліфікація робітників однієї групи суттєво відрізняється від кваліфікації робітників інших груп.</p> <p>10. Ринок, на якому велика кількість фірм формує попит на конкретний вид трудових послуг значної кількості робітників, що не є члени профспілки.</p> <p><i>Терміни та поняття</i></p> <p>а) граничні витрати на ресурс;</p> <p>б) граничний дохід;</p> <p>в) ефект заміщення та випуску продукції;</p> <p>г) неконкурентні групи;</p> <p>г) закрита профспілка;</p> <p>д) граничний продукт;</p> <p>е) конкурентний ринок праці;</p> <p>е) економічна рента;</p> <p>ж) номінальна заробітна плата;</p> <p>з) інвестиції у людський капітал.</p>	
Разом		42

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює наступна таблиця

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН 09.	Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних	Лекція, вирішення ситуаційних завдань, критичний аналіз джерел інформації, доповідь-презентація	Оцінювання рішень ситуаційних задач, тестових завдань; усних відповідей на практичних заняттях

	підходів, результати надавати рекомендації.	презентувати досліджень, відповідні	
PH 10	Вільно державною мовами на рівні ведення дискусії, аналітичних дослідницьких документів.	спілкуватися та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для професійної підготовки та документів.	Лекція, вирішення ситуаційних завдань, доповідь-презентація, дискусія
PH 15	Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.	спілкуватися та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для професійної підготовки та документів.	Лекція; критичний аналіз джерел інформації, підготовка презентацій за заданою проблематикою, вирішення ситуаційних задач
			Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях; тестових завдань, рішень ситуаційних задач, залікова робота
			Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, тестових завдань; рішень ситуаційних задач, залікова робота

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах *P r o m e t h e u s* (<https://prometheus.org.ua/coursea/>), тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. Методи контролю

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та інші задачі;

- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;
- контроль та оцінювання вмінь та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах.

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів студентів. На практичному занятті студент може отримати від 1 до 6 балів за тему. Максимально студент може отримати 60 балів.

Поточний контроль та самостійна робота										Разом	Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60	40	100

Критерії оцінки усного опитування на практичних (семінарських) заняттях встановлюються за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу;
- знання основної та додаткової літератури;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків, при виконанні завдань, внесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

«6-5» балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також додаткової літератури. Студент повинен знати як саме економічні категорії і закони проявляються в ринкових умовах на мікрорівні та на макрорівні здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонуваного йому проблем.

«4-3» бали свідчать, що студент має тверді знання з дисципліни в обсязі навчальної програми, вміє використовувати інструментарій мікро- та макроаналізу. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення практичних аспектів питання.

«2-1» бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі, в навчальних планах і програмах. Студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

«1-0» балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студента нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

Критерії оцінки знань при розв'язанні задач.

«5» балів ставиться коли студент дає повну вичерпну відповідь. Вона складається з правильних арифметичних дій, доцільного та логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків.

«4» бали ставиться тоді, коли теоретичне обґрунтування зроблене, хід розв'язання вірний, але є помилка при арифметичних розрахунках.

«3-2» бали студент отримує у тому випадку, коли арифметичне рішення задачі дається без повного теоретичного обґрунтування.

«1-0» ставиться, коли студент зовсім не розв'язує задачі, або розв'язує її неправильно. Опис та розв'язок є повністю ідентичним опису і розв'язку задачі іншим студентом.

Критерії оцінки відповідей на тестові питання.

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

- «5» балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 90-100%.
- «4» бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 70-89%.
- «3» бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 50 - 69%.
- «2-0» виставляється, якщо правильні відповіді складають до 50%.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб.: У 2 кн. / Авт. кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін.- Кн.. 2: Мікроекономіка.- К.: Знання, 2013.- 437 с.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 851 с. – (Класичний університетський підручник).
3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: практикум: навч. посіб. / К.: Знання, 2010. – 550 с.
4. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с.
5. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с.
6. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова . – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с.
7. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с.
8. Кушнір В. Мікро- та макроекономіка. К. Видавництво: Центр навчальної літератури. – 2012. - 256 с.
9. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб./ Наук. ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання, 2008. – 699с.
10. Макроекономіка: навчальний посібник / авт. кол.; за ред.. Т. С. Смовженко і Г. Я. Стеблій.- К.: УБС НБУ, 2008.-С.463
11. Мікроекономіка / О. Калініченко , Л.Березина. – К.: Центр учбової літератури. – 2012. - 432 с.)
12. Панчишин С. Макроекономіка: Тести і задачі. – К.: Либідь, 2002. – 216 с.

13. Панчишин С. Макроекономіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 616 с.
14. Самюельсон П., Нордгауз В. Макроекономіка. / Пер. з англ. – К.: Основи, 1995.– 574 с.

Допоміжна література

1. Акулов М.Г. Сучасні економічні теорії: Навчальний посібник. - Вінниця: Нілан-ЛТД, 2013. - 394с.
2. Білецька Л. В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навч. посіб. / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – 2-ге вид. переробл. та допов. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 688 с.
3. Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка / За ред. С.Панчишина і П.Островерха.- 5-е вид., випр. і доп.- К.: Знання, 2013.- 723 с.
4. Економічні проблеми ХХІ століття: міжнародний та український виміри / За ред.. С.І.Юрія, Є.В.Савельєва. – К.: Знання, 2007. - 595 с.
5. Жовтанецький О.М., Чуба Н.В. Цікава економіка: Навчальний посібник.- Кам'янець-Подільський, Аксіома, 2007.- 304 с.
6. Мацелюх Н.П. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посібник для самост. підгот. до курс. екзаменів та компл. держ. екзамену з економ. теорії / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2014. - 382 с.
7. Мікроекономіка / М. Рудий, В. Рудий – К.: Центр учбової літератури. – 2012. - 360 с.
8. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закл. осв.: Уч. 2ч./ За заг. ред. С.Будаговської. – К.: Основи, 1998. – 518 с.
9. Мікроекономіка: практикум: Навч. посібник / За ред. Базилевича В.Д.- К.: Знання, 2010.- 491 с.
10. Шкодін І.В. Вплив політики кількісного пом'якшення на розвиток світового фондового ринку в умовах глобальної невизначеності / Шкодін І.В., Карпова І.В., Іващенко М.В. // Економічний часопис-ХХІ. – 2015.- № 3-4.- С. 65-69.
11. Шкодін І.В. Основні диспропорції розвитку світового господарства на сучасному етапі / І.В.Шкодін // Фінанси України. – 2010. - № 7. – С.58 – 64.
12. Blinder Alan S., Solow John L., Baumol William J. Macroeconomics: principles and policy (2020) .
13. Colander David C. Microeconomics. Mc Graw-Hill Education (2020).
14. Gans Joshua. Economics in the Age of COVID-19 (Coronavirus) (The MIT Press, 2020).
15. Krugman Paul. Arguing with Zombies_ Economics, Politics, and the Fight for a Better Future-W. W. Norton Company (2020).
16. Skidelsky Robert. What's Wrong with Economics. A Primer for the Perplexed (Yale University Press, 2020).

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Мінекономіки України	www.me.gov.ua
2. Мінфін. України	www.minfin.gov.ua
3. Національний банк України	www.bank.gov.ua
4. Держкомстат України	www.ukrstat.gov.ua
5. Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України	www.rvps.kiev.ua
6. Національна бібліотека України ім. В.Вернадського	www.nbuv.gov.ua
7. Наукова бібліотека НаУКМА	www.librari.ukma.kiev.ua
8. Нац. Інститут стратегічних досліджень	www.niss.gov.ua

**11. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин
непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)**

В умовах дії обмежень освітній процес в університеті здійснюється за дистанційною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom, Classroom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Classroom проводяться практичні, індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи.